

בית חינוך 'אבני החושן' - שוהם

בס"ד

דף לימוד שבועי - פרשת תרומה ערך: הרב רועי צמיר

וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֲתֶם זָהָב וְכֶסֶף וְנִחְשֶׁת... וְעֵצֵי שִׁטִּים

בפרשתנו מצווים בני ישראל על בניית המשכן. לצורך בניה זו היו צריכים חומרי גלם רבים כגון זהב, כסף, עורות, בדים ועוד. גם לעצים נזקקו בני ישראל שהרי דפנות המשכן היו עשויות מעצים ענקיים בגובה של כחמש מטר (בערך שלושה מורים עומדים אחד על השני).

1. נסה לחשוב מהיכן הביאו בני"י את כל החומרים לבניית המשכן?

2. איזה מהחומרים המוזכרים למעלה נראה לך הכי מסובך להשיג?

נראה את השאלה כפי שרש"י שואל אותה וגם את תשובתו

עצי שטים - מאין היו להם במדבר

פירש רבי תנחומא: יעקב אבינו צפה ברוח הקודש, שעתידין ישראל לבנות משכן במדבר, והביא ארזים למצרים ונטעם, וצוה לבניו ליטלם עמהם כשיצאו ממצרים.

3. מדוע שואל רש"י את שאלתו דוקא על העצים? (נסה להיזכר האם בטיולך במדבר ראית עצים ענקיים?)

4. מהיכן לקחו את העצים לפי תירוצו של רש"י, ומי נטעם שם?

לפי רש"י העצים ניטעו במצרים מאות שנים קודם ע"י יעקב כדי לשמש לעצי המשכן.

על הסבר זה של רש"י שואל ה'אבן עזרא' מספר שאלות ונראה אחת מהן. לפני כן נזכיר, כאשר יצאו בני ישראל ממצרים הם שאלו מהמצרים כלים. המצרים היו בטוחים שבני ישראל הולכים לחזור לאחר שלושה ימים ולכן הסכימו המצרים להשאיל את הכלים. עכשיו נראה את דברי ה'אבן עזרא'.

אמר, הנה המצרים חושבים כי לזבוח הם (-בני ישראל) הולכים, ואחר כך ישובו, ועל כן השאילום.

ואיך יוציאו קרשים רבים אורך כל אחד מהם עשר אמות? והם עברו על מצרים מקום המלוכה, ומה היתה תשובה לשואליהם 'למה'? יוליכו עצי שטים, והם הולכים לזבוח דרך שלשת ימים.

5. מי שאל את בנ"י 'למה יוליכו עצי שיטים...?'

6. מה מוסיף ה'אבן עזרא' במשפטו 'והם עברו על מצרים מקום המלוכה'?

תשובתן של ה'אבן עזרא' נראית פשוטה מאוד

ונאמר כי היה סמוך אל הר סיני יער עצי שיטים,
ובבואם שם... כרתו כל היער.

7. מה קשה על תירוצו של ה'אבן עזרא' (נסה להזכר בשאלה 3)

כדי להמשיך ולראות הסבר שעונה על כל הקשיים שראינו אנחנו צריכים לחזור לפירוש רש"י שהובא בעמוד הקודם.

8. בשם מי הביא רש"י את פרושו?

ה'תנחומא' הינו מדרש קדום (נחתם לפני כ-1500 שנה) ונקרא על שם ר' תנחומא בר אבא שרבות מאמרותיו נמצאות במדרש זה. רש"י מרבה להשתמש במדרשים בפרושו. בואו ננסה לראות את המדרש במקורו ולא כפי שמצוטט

ברש"י

מהיכן היו הקרשים? יעקב אבינו נטע אותם בשעה שירד למצרים, אמר לבניו בני עתידים אתם להגאל מכאן, והקב"ה עתיד לומר לכם משאתם נגאלים עשו לי משכן, אלא עמדו ונטעו ארזים, בשעה שיאמר לכם לעשות משכן, והארזים מצויין בידכם, מיד עשו כשאמר להם אביהם, עמדו ונטעו ארזים.

9. השווה, היכן נטעו בנ"י את העצים? עיין ברש"י ואח"כ בתנחומא והעתק את המילים המציינות היכן או מתי נטע יעקב את העצים.

לפי רש"י העצים ניטעו במצרים (ולכן קשה עליו קושיית ה'אבן עזרא'). אולם לפי ה'תנחומא' המקורי העצים ניטעו 'בשעה שירד למצרים' כלומר בדרך למצרים או במילים אחרות – במדבר.

10. כיצד לפי פירוש התנחומא מתורצת קושיית ה'אבן עזרא' על רש"י?

11. כיצד לפי פירוש התנחומא מתורצת הקושיא על תירוץ ה'אבן עזרא'?

לפנינו לקח חשוב לחיים. אף פעם לא להאמין למה שאומרים בשם מישהו אחר. תמיד יש לפתוח במקור ולבדוק האם באמת מי שמצטט מדייק או שמא ייתכן והדברים נשתנו.

במקרה שלנו, ייתכן ולרש"י היה ספר של 'תנחומא' עם שגיאה ולכן הציטוט שונה מהמקור (להזכירכם בזמנם הספרים היו מועתקים ביד ולא בהדפסה).

שאלת אתגר – להורים ולתלמידים

עשר תשובות נכונות במייל או למורה ביום א' יזכו בפרס

**כיצד הלקח שלמדנו יכול להועיל לנו בחיי היום - יום? מה הקשר
בין לקח זה לעניין לשון הרע ומריבות בין חברים**